

LA LLUMANERA

DE NOVA YORK

REVISTA CATALANA

DE NOVAS Y GRESCA

DIRECTOR: ARTUR CUYÁS.

DIBUIXANT: FELIP CUSACHS.

VOLUM III.

NOVA YORK, OCTUBRE 1877.

NUM. 30.

La Llumenera de Nova York.

ARTUR CUYÁS, Editor.

40 & 42 Broadway, Room 42.

Aquesta revista torna a publicar-se des de lo 1er. de Juny de 1876 continuant lo mateix programa de sa primera época, y eixirà regularment lo dia primer de cada mes.

Preguem á tots los nostres paysans que sapian fer correr la ploma en català, qu' ens afavorescan ab algunas composicions curtes en prosa ó vers. Quant succeheixi algun aconeximent ó festa que puga interessar als fills del Principat, ja sia á Catalunya, América, en lo Polo Nört, ó en qualsevol altra part de la terra ó de la lluna, desitjariem que algun paysá nostre ens fes una relació, y si pogués ser, qu' ens en enviés un dibuix, pera poder publicarho en las planas de LA LLUMANERA.

Novas, articles sérios y jocosos, dissertacions científicas, crítiques d' art, correspondencias de totas parts del mon, descripcions de costums, estudis històrics, revistas bibliogràfics, poesias originals y traduhidas, quentos, rondallas, epigramas, tot cap en las columnas de LA LLUMANERA, tot, excepte discussions polítiques, religioses ó personals.

Los Agents Generals de LA LLUMANERA son:

PERA LOS ESTATS UNITS:—E. Puig y C^a, 40 Broadway, —Nova York.
M. Capó, Royal St.—Nova Orleans.
PERA ESPANYA:—Eudalt Puig, Plassa Nova, —Barcelona.
Alvaro Verdager, llibreria, Rambla, —Barcelona.
I. Lopez Bernagosi, llibreria, Rambla, —Barcelona.
PERA CUBA:—M. Alorda, La Enciclopedia, O'Reilly 91, —Habana.
PERA PUERTO RICO:—Ramon Nolla, Mendez Vigo, 70, —Mayaguez.
PERA MEXICO:—A. Llanos Alcarás—Director de "La Colonia Española," —México.
PERA GUATEMALA:—Partegás y Xandri, llibreria, —Guatemala.
PERA VENEZUELA:—R. Moratón, —Puerto Cabello.
PERA PERU:—Joan Busquets, calle Melchormalo, —Lima.

SUSCRIPCIO PER UN ANY.

En los Estados Unidos	(Currency)	\$2 50
En la isla de Cuba	(en paper)	6 00
En otros puntos d' América, Filipinas, etc.	(en or)	3 00
En España y las Baleares	(en or)	1 20

Nova York, 1er. de Octubre de 1877.

CERTAMEN ARTISTICH

DE

LA LLUMANERA.

ALS ARTISTAS CATALANS.

La redacció de LA LLUMANERA, entusiasta sempre per las glorias de Catalunya y desitjosa de contribuir d' algun modo al foment de las Arts, ha resolt obrir un certamen de dibuix, al qual invita á tots los artistas catalans, dintre y fora de Catalunya.

Las BASES DEL CERTAMEN sont las següents:

- 1^a—S' ofereix un premi de 200 pessetas, publicació en LA LLUMANERA y 25 ecsemplars del número en que s' publiqui, á la millor composició que il·lustri un d' aquets dos assumptos: Las glorias de Catalunya, ó bé lo poema d' En Jascinto Verdager, *La Atlántida*.
- 2^a—Com accésit s' ofereix la publicació en altre número de LA LLUMANERA, 25 ecsemplars y lo cliché en metall, á la composició que segueixi en mérit.
- 3^a—Los dibuixos han de ser fets ab tinta xina sobre paper vitela blanc, y las dimensions han de ser de 32 centímetros per una banda y 52 per l' altra.
- 4^a—Los dibuixos han d' enviarse abans del dia 10 de Novembre vinent al representant de LA LLUMANERA, En Frederich J. Garriga, Asalto—1—3^a—Barcelona, enrotllats, sense nom d' autor y portant un lema, y deurán anar acompanyats d' un plech tan cat que continga lo nom del autor y porte en lo sobre lo mateix lema de la composició.
- 5^a—En los periódichs de Barcelona y en altre número de LA LLUMANERA se publicarán los noms de las personas que formen lo jurat calificador, que serán artistas y escriptors coneguts, de la capital del Principat.

Preguem á tots los periódichs de Catalunya que, en benefici dels nostres artistas, reproduhescan aquet cartell.

Nova York 25 de Juliol de 1877.

La redacció de LA LLUMANERA.

Cosas dels Estats Units.

— Las tramvias de Nova York portan 165,000,000 de passatgers al any.

— Los ingresos del Erari en los Estados Unidos pujan á \$284,000,000 y los gastos á \$146,544,000.

— La carn de bou de Texas que á Londres se ven á 14 centaus la lliura, se ven á Texas mateix á 15 centaus.

— En los Estados Unidos se produhí durant l' any 1876 la friolera de 420,000,000 de lliuras de resina ó pega grega.

— En los últims deu anys després de la guerra civil los Estados Unidos han enviat á Europa per valor de \$43,000,000 d'armas.

— En los Estados Unidos se consumeixen cada any 300,000 lliuras d'opi. Hi ha moltes senyoras que l' prenen d' amatag, per gust.

— Es tal la exportació d' ostras que s' fa en los Estados Units que una sola casa de Baltimore ne despatxa l' any passat 1,400,000 pots de llaua.

— La Tresoreria de Washington anuncia totas las tardes al públich per medi del telégrafo las cantitats ingressadas al Erari durant lo dia, tant per las Aduanas com per altres conceptes.

— Las propietats urbanas de la ciutat de Nova York están avaluadas actualment en \$892,428,163, havent disminuhit uns cinq cents milions de duros lo valor desde l' any 1873 per causa de la crisis.

— Lo ferro-carril de Pensilvania ha posat á la venda uns bitllets d' abono molt útils. Son uns llibrets que tenen mil cupons; cada cupó val pera una milla, y lo gefe del mohiment ó conductor del tren arrenca tants cupons com millas ha recorregut lo passatger.

— Hi ha á Nova York un establiment de géneros al engrós, baix la rahó social de H. B. Claflin y Ca., que té empleyats mes de set cents dependents, varios agents compradors y fa al cap del any setanta milions de duros d' entrada. La societat se compona de set socios y cada qual es una especialitat en la seva branca del negoci.

— Los americanos no esperan que los extrangers vingan á buscar los seus productos. Ells mateixos van á portarlshi, y aixis es com se fan aqui aquestas colossals fortunas. Desde la última crisis la taleya dels yanquis es buscar mercats al estranger, y aviat hem de veurer com s' exportarán d' aqui vins y rahims pera Espanya. Ja los americanos ens han pres la industria del sucre y la del tabaco.

— A tots los paysans que vingan á Nova York y vullan portar sabatas ó botinas á la espanyola, altas de pont y ab bona hechura, en compte de las barcasas que portan los yanquis, els recomeném la sabateria de Mr. J. L. Lewis, que trobaran anunciada en la séptima plana. Després de probar moltas sabaterias, es la primera hont ens han servit á gust. Mr. Lewis solicita ordres de Cuba al engrós.

— Lo blat de moro y las farinas americanas tenen fama universal y s' en fa d' ellas una gran exportació á tots los paissos. Un article especial en aquesta branca de la producció es la celebrada *Maisena* que s' prepara en la fábrica de Mr. Duryea, extreta del blat de moro més escullit. Aquet article ab lo qual se fan plats molt delicats y nutritius, ha sigut premiat en quasi totas las exposicions, y tan gran acceptació ha tingut per part del públich, que avuy se n' exportan quantitats considerables pera molts punts y especialment para l' América espanyola. En lo anunci de la última plana se trobaran més pormenors.

Estadística de Correus.

Quand lo Sr. Barzanallana era ministre d' Hazienda va pujar la tarifa de correus pel interior de Espanya, creyent que d' aquet modo aumentarían los ingresos del Erari. Tothom, fins los noys d' estudi van dir que era un disbarat. La experiencia ha donat la rahó als noys d' estudi. La circulació de cartas en la Península ha disminuít desde que s' pujá la tarifa, y l' Erari hi ha surtit perdent. Lo qual es molt natural.

Apropósit de circulació de cartas, lo *Journal des Débats* dona los següents datos estadístichs:

La circulació anual, per cada habitant, es, á Fransa, de 10 cartas y 4 periódichs ó impresos; á Inglaterra é Irlanda, de 34 cartas y 5 impresos; á Suissa, de 27 y 17 respectivament; á Alemania, de 25 y 11; á Holanda, de 14 y 7; á Bélgica, de 13 y 12; á Dinamarca, de 11 y 10; á Austria, de 10 y 2; á Noruega y Suecia, de 5 y 5; á Espanya, Italia y Hungria, de 4 y 2; á Russia, Rumania y Turquía, de 1 á 1. En los paysos hont las tarifas son més baratas, la circulació es més gran.

Carta d' un Català qu' apren l' anglés.

POUGHKEEPSIE (Estat de Nova York),
26 Septembre 1877.

Estimat senyor Cuyás:—dispensim que dels quefers—desde aquest lloch lo distrega—escribintli al istil meu.—Pero estich tan aburrit—de escriure y parlar en anglés,—que quant parlo català—sembla que me n' pujo al cel.—Lo meu pit tot se descansa—y sento un goig tan inmens,—que voldria que allavoras—me escoltés tot l' univers.—¿Sab qu' es dols obrir los llavis—y sense cap esforços fer—dir, mare, noya, neta,—ab lo pur català accent?—Aqui m' estich tot lo dia—*All right, good morning, yes, well,—how do you feel,* y altres cosas—que ni jo mateix m' entench.—Y vinga llegir y escriurer—apendre y declinar verbs—y dirme totas las cosas—com ells ho fan, al revés.—Y menjo mantega ab ostras,—blat de moro, sopa ab gel,—sopa de cibada ab prunas,—midó ab vi, com per un trench,—salsas negres y vermellas,—y unas petxinax ab llet,—que quand las posan á taula—la furtó tan sols me n' treu.—¿Ahont ets, rica escudella,—guiso català, ahont ets?—¿Ah, quins tips me n' haig de ferne—quant sigui allá dintre un mes!—Aqui passeijo ab las noyas,—que son bonicas á fé,—dispostas á jugá y corre,—llibres per n' á tot arreu.—Mes si ls hi parlo del cor,—de amor pur, de sentiments,—mes que en anglés els hi parli,—sembla que ls hi parli en Grech.—May s' informan, ni preguntan—si soch bo, ó si soch dolent,—si soch honrat, ó treballó;—sinó si tinch molts diners.—Si ls parlo de cosa etérea,—de purs afectes, del cel,—quant crech que mitj me comprenen,—surten si fa caló ó fret.—¿Oh, noyas de Catalunya,—oh, noyas del poble meu!—quant me tarda l' mes que m' falta—per gosarme en vostre accent!—Dispensim, senyor Cuyás,—puig son temps preciós li prenc,—que li parli del que sento—en aquet per mí desert.—Si be veig que aquesta terra—es la terra del progrés,—y que en lo mon no n' hi ha un altre—que tinga tan bonas lleys;—si lo seu comers assombra,—si son poder es inmens,—y sos águilas passejan—altivas tot lo univers;—si per tot es respectada,—si s' admira á tot arreu,—ho deu tot, no m' queda dupte,—á sas lleys y á son govern.—Ah si tingúes Catalunya—la sort de tení algun temps—lo govern que necessita—per sa industria y son talent... Pero no vull entristirlo:—potsé algun dia ho veuré.—Entre tant mani y disposi—del que s' diu

JOSEPH MILLET.

La Mare de las Llenguas.

Está generalisat l' error de que lo llatí es la mare de las llenguas, y á fé que se necessita poch treball pera demostrar la falsedat d' eixa teoria.

Las llenguas semíticas no podian ser fillas del llatí, perque ja ellas estavan cansadas de xarrar pel mon quan va naixer la llengua llatina.

Y en quant á las llenguas modernas, n' hi ha moltes que no tenen mes parentesch ab lo llatí que lo que tenim los homens uns ab altres, es á dir lo ser descendents d' una mateixa soca.

Que hi ha en las llenguas modernas paraulas molt semblantas, quasi iguals á certas veus llatinas, convintut; pero ¿es aixó prou rahó pera dir que lo llatí es sa mare?

Si un home té lo nas semblant al de un altre home, ¿s' ha de dir per aixó que l' un es fill del altre?

Es evident que nó: luego s' ha de buscar l' origen en algo més que la semblansa de certs mots.

Suposém que surten de terra molts plançons que semblan eixir de la mateixa sement perque las fullas se semblan. ¿Podém estar segurs que aquells plançons son part de la mateixa planta sense veurer las arrels?

Donchs, en las arrels es hont ha de buscarse l' origen de las llenguas.

Preném per exemple la llengua inglesa. ¿Me volen fer lo favor de dirme quinas son las arrels que dona lo llatí pera formar una frase inglesa com aquesta:

My neighbour's daughter is ploughing through the slough?

O be aquesta:

The widow was at the window, whiffing a well-wrought whirligig?

A bon segur que cap dentista es capás de trobarli las arrels.

Es precis, donchs, abandonar la idea de que lo llatí es la mare de las llenguas.

Ara be: alguna llengua ha de haber sigut l' origen, la font, la mare de las altras.

Lo célebre filólech, Mr. Klaproth, ha demostrat á la seva manera que hi ha una gran analogia entre certas paraulas de las llenguas indias d' América ab las llenguas antigas y modernas d' Asia, Africa y Europa, lo qual vol dir que tant las unas com las altras regoneixen una mateixa font.

¿Quina es aqueixa font? ¿Es lo llatí, es lo grech, es l' hebreu, es lo siriach, es lo arábich, es lo persa, es lo caldeu, es lo sanscrit?

Es veritat que en cada una d' eixas antiquíssimas llenguas se troban algunas paraulas que semblan arrels d' altras de las llenguas citadas; pero no hi ha cap d' ellas que tinga un assortiment complet d' arrels, com si diguessim una botiga d' herbolari, d' hont hajan eixit *totas* las altras llenguas.

Solsament lo catalá es lo qu' ens dona totas aqueixas arrels. Y no ens dona tant sols las arrels de las llenguas modernas d' Europa, sinó també las dels dialectes del Africa, las de las llenguas semíticas y greco-llatinas y las dels dialectes ó llenguas dels indios d' América.

Aixó vol dir que lo catalá es la llengua d' hont han rajat totas las altras, mortas y vivas, vellas y novellas, hagudas y per haber.

Probablement lo catalá era la llengua que parlavan Noé y sa familia dins de l' Arca, y la portá á Espanya En Japet, ó Gafet, segons dihen altres que s' deya.

Vostés ja compendrán que pera citar totas las arrels que s' troban en lo catalá dels innumerables idioms y dialectes que s' han parlat y s' parlan en lo mon, fora precis umplir dos ó tres tomos.

En la impossibilitat de donarlas totas, citarém unas quantas arrels dels idioms principals. Ja fa algun temps lo calendari catalá *Lo Xanguet*, que s' publicá á Barcelona, ne citá unas quantas en demostració d' aquesta teoria: nosaltres, després d' haber escorcollat sis ó set bibliotecas y manífassejat set ó vuyt mil llibres, y de sucarrimarnos las cellas y las pestanyas estudiant aquesta questió, ens hem posat en aptitud de continuar lo catáloch, fent aixís un gran servey á la filologia universal. La posteritat ens farà justicia.

ARRELS DEL SANSKRIT.

Com qu' ha de rajá, fássimala barata. — La madras-tra y sa mara s' han escrit que l' asa brama.

SIRIACH.

En Fabra te una cabra sobre cada abre.

EGIPCIO.

No ramení, tafané, si nó el faré aná d' orus. — Tot lo meu s' en va en missas ó siris.

ARÁBICH.

Ala! baliga, balaga; ves á capdellar fil fi. — Ficali l' bacallá pels llabis ab un filabarquí. — Setse agutzils s' han enmatzinat ab brots d' etzevaras.

GRECH.

Lo gos s' esgarrafa de tocá l' os calent. — Qu' ética está la Tona! — A cal Hipólit no hi ha qu' anarhi. — Aquet estúpít ha escupit en un tupí qu' está tupit.

LLATI.

Te demano estám y em surts am corda. — Si no m' aturo perdo l' oremus. — Qui sona paga multa. — ¿Qu' es bo escumá vi ab espátula? — D' aná ab los nuvis al omnibus quasi be l' avia sua.

PORTUGUÉS.

Tingau la festa en pau. — A peresa no m' guanyau. — Dos reys van aná á sarau. — Noya, la perruca os cau. Ajudémela á cullir si os plau.

FRANCÉS.

Am fanch del carré m' ha embrutat lo cutó. — Ja ve l' marxant. Comprém pa? — Qui te fam de muxarons? — Com m' encisa la verdó del joliver. — Bon jornal fa de bon suar. — ¿Qu' es que sé que sab tothom?

ITALIÀ.

En Saldoni fa un tiberi de vi xarel-lo ab carquinyoli y mustatxoni. — Aquet rajoli d' alioli m' ha deixat la boca aixuta. — Passi, passi, xitxarel-lo; fassi muxoni y camini.

INGLÉS.

No s' moquin ni s' toquin. — ¡Carat quin rot! — ¿Que duya fil ó beta? — San Roch m' assista! L' oncle broda á la moda. — Quin agregat de gats som! — Lo got démo an al xicot que s' ha cuspit lo turró, perque no xerri. — Aquet abercoch te un cuch verinós. — May cap gech me fa sacsons. — Ab xerigot los noys m' esquitxan.

ALEMANY.

Jo t' flich! qué flochs que dú! — Es que s' ha fes un gros trench al nas ab un catúfol esberlat de la cisterna. — Volen sigrons ó espinachs? Ya vol pressechs grochs? — Lo mal de fetxe engreixa al metxe.

TURCH.

Si es tova costa calés. — Dins del cova hi ha cara-golets molt cars.

RÚS.

Un ruch xich dels de Garraf s' ha fet un tip de gar-rofas. — La garrafa de xarop s' ha aixafat ab lo trepitj. — Aquesta escarxofa fa tuf d' aygua naf!

POLACO.

No s' engresqui y no m' ho esquinsi. — Vingui aquí á jugá á la brisca. — Si té basca que s' busqui qui l' refresqui. — No s' trenqui la clozca quan relisqui.

INDIO ASIÁTICH.

No tinga pór: l' ensiam ja está amenit. — Estich pensant de quand ensá s' han esquinsat los cinq cent sachs.

XINO.

Com tinch tanta sanch, á las cinq tinch son. — En quin tinté té tinta, Anton?

Hem citat ja las arrels de las llenguas d' Asia y Europa; pero anem á demostrar que las indias de América y los numerosos dialectes de las tribus del Africa també son descendents del catalá.

INDIO AZTECA.

¿Está feta l' escala? — Guáytila; pórtili, cuyti! — Quan En Quico xiula, la Tecla xiscla. — Lo baylet del butxi cala piulas. — Esbótsili l' caixal xich á la mula.

ARRELS DELS DIALECTES D' AFRICA.

Uni, dori, teri, quateri, mata la veri, viri, viron. — Plou, plou, caraguina, caragol. — A pí xich escala no cal, si cal dúlhi. — Fum, fum, xemeneya amunt. — Setse jutjes menjan fetxe d' un penjat. — Violet, San Pere, violet San Pau. — Escarbat bum, bum, pósahi oli, pósahi oli. — Pim, pam, cunillam, de la terra del aram. — Nyigo, nyigo, nyigo, calsas de papé. — Kikirikik, hont vas, hont vas? Kikirikik, á vora mar. — Un plat blau plá ple de pebre negre está. — Recatatxech, mare tinch fret. — Buf, bufurull, tinch una brossa al ull y no l' hi vull. — Una polla xica, pica, pallarica, cama curta y bacarica, tingué nou polls xichs, pichs, pallarichs, cama curts y bacarichs. — etc., etc.

Y no s' crega que sols las llenguas extrangeras son las que s' derivan de la nostra. A casa mateix tenim dialectes com lo castellá, lo gallego, lo vasco, que son

descendents en ratlla dreta del catalá. Y sino aquí va la proba:

GALLEGO.

Ay! nyinyo del meu carinyo, mira que l' morro t' espinyo.

VASCO.

Arri, bagarra, no me la carreguis! M' has arrancat la qua de la grua.

Pera demostrar las molts paraulas que lo castellá ens ha pres y fa passar per sevas, copiém á continuació d' aquet article una poesia d' En Lluís Roca, que lo mateix se pot llegir en catalá qu' en castellá, cambiant solsament lo sonido de la e y d' algunas consonants.

Y no son las llenguas solsament las que han fet del catalá lo arsenal de sas paraulas. ¡Fins las ciencias, esgarrrifinse, fins las ciencias! La medicina, sobre tot, aficionada á buscar las mellors arrels, ha trobat en lo catalá las del seu tecnicisme especial. O sinó, vegin:

TECNICISME MEDICAL.

Quan l' esbronquis no t' irritis ni l' excitis. — Si molt raja quan lo tastis, cerebro que no t' enfitis.

Ab lo qual queda plenament demostrat que lo catalá es la mare de las llenguas.

Anima en pena.

Era una tarde. Opaca columna de vapor la atmósfera cubría, y en sombras se tornaban la gala y resplandor del moribundo día.

Finaba octubre. Inquietas las olas rebullir sentíanse del Sègre. Ni en selvas ni en alturas venia á refluir ningún rumor alegre.

Pompas que la campinya vestían de verdor al aire dispersaban las turbulentas furias del Bóreas destructor, que intensas rebramaban.

Sobre una altiva roca que circumvala fiel la corredora linfa, sentábase, oprimida de una amargura cruel, desconsolada ninfa.

Ninfa que en sí atesora las galas del abril, de una blancura tanta, que la del alba eclipsa, de seductor perfil que al descubrirlo encanta.

Allí está, y embargada en éxtasis está. La vista eleva, mira fatídica tormenta que á desplegarse vá, y trémula suspira.

Suspira, y luego esclama: "Senyor, sumo Senyor, revoca la condena que á batallar me obliga. La vida es un dolor: probarla es una pena."

"Los días entre angustias se pasan. Del mortal ¿qué son las alegrías? si alegres se coloran, de sombras al igual disípanse los días."

"Una existencia estéril ¿á qué guardarla, á qué, Senyor, si es tan amarga? Estéril es la mía y ¡ay! de ella no sabré sufrir la enorme carga."

"Me cansa á mí la vida. Cautiva de un pesar cruel que me devora, desesperada ansío morir y descansar. ¿No sonará la hora?"

"Miro las brucas olas del Sègre bullidor que estréllanse en la arena y á sucumbir impulsan. La vida es un dolor: probarla es una pena."

"¿No-he de morir? La furia fermenta sobre mí de próxima borrasca. Gracia, Senyor, ú horrenda vá á sepultarme aquí ¡Ay! la postrera basca!"

Tal clama convulsiva la incógnita al sentir airada la tormenta; que de secretas ansias no atina á resistir la cólera violenta.

Y pugna entre las iras que arrebatadas van á destruir la plana... ¿No acudirá á salvarla la fé, celeste iman del ánima cristiana?

Oh! sí. La Providencia no es sorda, nó, al clamor de la que gracia implora; y maternal amparo dispensará y favor á aquella pecadora...

Tras la borrasca torna la atmósfera á brillar tranquila y despejada; y logra la criatura fé y calma recobrar, y espera! — Está salvada.

LLUIS ROCA.

Ajudemlo.

En una carta de Valls que publica lo *Diario de Vilanova y Geltru*, y en un article de fondo de la *Aurora del Yumurt*, periódich que veu diariament la llum á Matanzas baix la acertada direcció del nostre paysá, En Frederich Pagés, s'excita á LA LLUMANERA á esmocar un blé en favor del projecte de ferro-carril de Valls á Vilanova y Barcelona, que ha iniciat y se disposa á portar á cap lo nostre estimat y distingit compatriota En Francisco Gumá y Ferran.

May crema ab tant de gust LA LLUMANERA com quand pot il·luminar alguna gloria catalana ó alguna digna empresa d'un bon fill de Catalunya. Ens bastaria saber que lo projecte aludit es una gran millora, quasi una necessitat pera lo progrés de la nostra terra, pera donarli desseguida la nostra humil aprobació y, en lo que fos possible, la nostra ajuda.

Pero hi ha ademés la circumstancia de que lo senyor Gumá, iniciador del projecte, es un entusiasta catalá que empleya la seva ben adquirida fortuna, la seva energia y lo seu talent mercantil en empreses útils y profitosas que han de contribuir notablement al progrés y prosperitat de Catalunya, y aixó fa que ab mes empenyo é insistencia esmoquem tots los blens y treym lo pámpol de LA LLUMANERA pera que á tot arreu arribi la claror, y vegin los nostres paysans que están escampats per América, que hi ha á Catalunya qui treualla pera engrandir la patria y que, per consegüent, mereix que li allarguem las mans pera ajudar-lo en la seva empresa.

Las d'eixa classe sempre á Espanya, per desgracia, troban obstacles. Desde las esferas gubernativas fins als círcols particulars, tothom, en compte de facilitar la realisació del projecte procura, quasi sembla que s'esforça en dificultarlo. Los obstacles que fins ara se li han posat al devant, lo senyor Gumá ha sabut facilment arrabassarlos. Lo govern ha fet la concessió; están ja fets los planos del camí de ferro; aviat comensarán los treballs, y las accions están ja en la plassa.

Si LA LLUMANERA tingués oli de sobra compraria accions pera dar mellor l'ecsemple: avuy s'accontenta en recomenar als paysans qu'en compren, segurs de que la adquisició els ha de ser productiva. La respectabilitat y tacto mercantil del que está al frente de la empresa son garantia del bon éxit.

La casa de comers de Gumá y germans, de Matanzas, facilitarà mes informes á tots aquells que 'ls desitjen.

Un esmorsá á la catalana.

Lo diumenge dia 9 de Septiembre tinguérem lo gran pler d'esmorsar á bordo del brichbarca *Amistad* (alias *Isabel*), capitá Leandro Mercenario.

Eram una colla, vint y tres y l'batlle, suposant que l'batlle fos lo capitá, y entre ells hi havia alguns catalans, varias senyores y senyoretas cubanas fillas de catalans, una senyoreta barcelonina, un gallego, un madrileny, un portoriqueny y un malaguenyo.

Aquet últim era lo capitá, qui, encara que es fill de la *tierra é Maria Zantísima*, parla l'catalá tant be com si hagués nascut dessota d'una barretina.

La lliberalitat andalusa va presidir en la disposició del esmorsá. Alló era un banquet, pero un banquet... á la catalana. La taula estava parada sobre cuberta, de babor á estribor, y en ella s'veyan tots aquells platets que son las joguinas del estómag, olivas, tomátechs ab sebas y pebrots, alioli, anxovas y la famosa llonganissa, en la qual devia sens dupte inspirarse En Balmes al escriurer *El Criterio*, puig es un dels llibres en que s'hi troba més sustancia, més bon gust y més aliment.

Los dos porrons que hi havia sobre la taula foren més festejats que si haguessen estat noyas bonicas, y tothom va xerricar ab ells, fins lo gallego, lo portoriqueny y la madrileny. Com tots aquets parlavan d'entenien lo catalá y las senyores també, la festa fou catalana, y catalans molts dels plats qu'ens serviren, fets per cuynar catalá, abordo d'un barco de la matrícula de Barcelona.

Lo nou nom que porta aquet barco li escau molt bé, puig lo capitá que l'mana es modelo d'*Amistad* y també de cortesía. No olvidaré facilment lo bon rato qu'ens proporcioná aquell diumenge, y pel qual li quedem molt agrehits.

També abordo de la barca *Mario*, capitá Joseph Abril, varem dinar poch dias després uns quants companys ab molt de gust y alegría.

Lo *Mario* sortí lo dia 18 cap á Barcelona, y la *Amistad* está carregant pera Palermo. Els hi desitjem viatjes curts, bons mercats, y fletes alts.

Més sobre correus.

Dins d'un paquet de periódichs que habem rebut de Barcelona habem trobat una carta que anava dirigida á una persona de Sabadell. Com que los sellos no estavan encara inutilisats, suposém que al tirar-la al correu se ficá ella mateixa entre los periódichs del paquet. L'habem re-expedida á Sabadell á la per-

sona interessada, qui rebrá aixis una carta de Barcelona per la via de Nova York. Si aqueixa carta, per entre los periódichs ha guaytat y estudiat be lo que passa en lo mon, no hi ha dupte que podrà comparar lo servey de correus d'unas nacions ab altres. Podrá dir, per ecsemple, que aquí á Nova York hi ha més de cinquanta bussons, cada hui ab lo seu rótul que marca pera quin pays está destinat. Ademés hi ha bussons pera cartas y altres bussons pera periódichs ó impresos, y d'aquest modo s'evita que succeixin casos com lo que acabem de referir. Si á Barcelona adoptessin aquet sistema no 's ficarian las cartas dintre dels paquets de periódichs.

A la Ciutat de Reus.

Deten ton pas, ciutat que jamay pondrès veurás l'esplendent carro de ta gloria! prou genis ja has bressat pera lluhirne eternament un nom que sols lluheixen las ciutats que, com tu, l'progrés admiran.

Des que 'ls soldats de Mahomet passaren á sanch y foch la serpejant sorera que l'Iberus joyós banya sas onas, sembrant de despulles y cadavres, fins avuy que la Pau del cel vinguda corona las planuras y montanyas, escampant pel espay s'alé purissim, oh Reus, sempre has sigut de Catalunya, la ciutat que li ha dat mes honra y fama.

Enemiga de lluytas fraticidas, pel fús, pel mall ó rella deixas l'arma, optant més que fumeji la caldera que no 'l fusell cruel y sanguinari: mes, si may l'estranger petja feréstech la terra que conrehas afanyosa en alsarte contra ell ets la primera.

Des l'enasprada serra del Pirene fins l'escumosa onada del Oceano, lo valor de tos fills en jorn de lluyta tothom sab, enalteix, remembra y compta. Cambrils los dona de guerrers la fama: en lluytas fraticidas se sagellan de braus y de lleals: y Prim, en Africa, tant alt lo nom d'Espanya, triumfant, posa, que si 'l món per valents no 'ls coneguera, essentho ell, per' coneixelshi prou fora.

Mes si tant nom y gloria sa bravura te dona, son saber y son ingenio lo ceptre de la fama en tas mans posan. Mentres fills teus amants de la bellesa escorcollan de Roma las despulles que ha escampat l'alenada de los segles, altres també en las runas de Pompeya, pera mes nom donarte y enaltrirte, del art la joya que 'l Vesubi un dia cubrí ab sa lava ardenta ab afany cercan.

L'antiga Grecia los hi dona hostatge pera que l'aigua del saber hi began: la terra que Colon descubrí un dia com á fills seus aculliment los dona; y mentres uns ab febles carabellas la immensitat del mar ardit medeixen, altres exploran las regions desertas que sols petja 'l tuaric, y s'hi revolcan lo simoun cremós, l'au y la fera.

Y á l'ombra del progrés, joyosa sempre, treuallas tú, no mes per enaltrirte! Si uns fills teus en llunyanas encontradas cercan las perlas que 'l teu nom adornan, treuallan altres en ta dolsa falda de ta immortalitat lo sagell forjan.

De ximeneyas sota quin fum negre de gent treualladora 'ls nins s'hi aplegan, lo blau espay rubleixes que 't corona: y, al vapor treuallant los uns joyosos, altres la vinya ab greu afany conrehan qu'encatifa ab sa fruyta l'olivera y la cep sos ramells de perlas mostra.

Altres pulsant com Verdi y com Bellini, d'Amfion y Orfeo la lira armoniosa, omplen l'espay de misteriosos cántichs que á l'ayma parlan, fent lo cor reviuir. Lo vent escámpals per lo món ab joya y, repetintlos lo famos artista, de pol á pol se sab qu'en los teus brassos, Euterpe nit y dia s'hi recolsa.

De Murillo, Rafael y Miguel Angel l'original pincell altres imitan. Contants hi entre ells Fortuny, á qui la Parca veyent que n'admirava 'l món son geni al cel se l'endugué per' que admirara sas obras celebradas en la terra.

La dolsa arpa de Dante y de Petrarca encara pulsant los teus fills poetes que ab sos lloers la fama ne corona: y sos cantars melódichs tant agradan, que molt be dir podria Catalunya que un niu de rossinyols en tu s'hi aplega.

Avant, donchs, sempre, Reus; á la ombra pura del arbre del progrés ahont reposan las ciutats que, com tu, ab joya l'admiran, recólsat si encar' més vols enaltrirte! Ja pots detenir l'pas: cap ciutat altra de las que tas petjadas ne segueixen podrà may alcansarte; y si algun dia per' las que avuy se troban á ta altura lo sol de sa grandesa s'eclipsava, en eclipsarse 'l teu lo darrer fora.

JOSEPH GARRIGA LLIRÓ.

Barna, 1877.

Los dibuixos d'aquet número.

La primera mitja plana quasi no necessita explicacions. Representa la *Russia fent l'os*. De primer se la veu molt campanta passant lo Danubi y esclafant ab una pota la ciutat de Nicópolis, y ab lo pas que porta qualsevol creuria que no s'ha d'aturar fins arribar á Constantinopla. Però no es la primera vegada que l'qui va á buscar llana torna esquilat, y la segona part del dibuix representa al os que no ha arribat á Constantinopla... perque ha trobat un turch que l'ha *entretingut*. Observin be la manera d'entretenirlo. ¡Vaja, aqueixos turchs tenen uns entreteniments! Per entre los núvols veuran en lo cel reflejat lo que passa en la terra.

La segona mitja plana representa la funció que la societat coral catalana *Dulzuras d'Euterpe* doná en lo Teatro d'En Payret de la Habana lo dia 5 d'Agost; funció descrita en lo darrer número de LA LLUMANERA en la carta d'*Un bordegas d'afora*, lo qual ens enviá igualment lo croquis de que s'ha tret eix dibuix.

En la altra plana veuran los lectors algunas de las vistas més notables que ofereix al viatjer

Lo Riu HUDSON.

Aquet caudalós riu que ve á desembocar en la bahía de Nova York, després de haber besat un costat de la metròpolis, es un dels mes pintoreschs que hi ha en lo mon, y pot ben be compararse sense cap desventaja ab lo Mississippi, lo Nilo, lo Danubi y lo Rhin.

Lo Hudson es navegable fins á Albany, capital del Estat de Nova York, que dista 48 lliguas de la nostra ciutat. Continuament passen, riu amunt y riu avall, barcos de totas menas, carregats uns de blat ó de farina, altres de fusta, altres de rajola; barcassas de deu en deu, y fins de vint en vint, remolcadas per un sol vaporet de gran potencia; vapors de passatgers, construhits d'una forma especial y adornats ab tant de lucso que las cambras semblan salons d'un rich palau.

Mes no es sols aquet tráfeh y mohiment lo que constituheix los atractius del Hudson. Son sas pintorescas voras, plenas de puigs y colls y tossals cuberts de boscos y de bonicoyas vilas y de bufonas "torres" voltadas de jardins.

Un viatge pel Hudson en un d'eixos vapors-palaus es una excursió que no s'olvida facilment, puig se graba en la memoria com si fos una de las planas il·lustradas del llibre de la vida. Los que passen pels Estats Units sense fer aqueix viatge perden un dels panoramas més hermosos que té l'mon.

Moltíssims son los punts d'interés que hi ha en las voradas del riu Hudson. La vora que forma lo Estat de Nova Jersey per una distancia de 24 millas es com una muralla de roca, de quatre cents á cinch cents peus d'alt, que sembla tallada verticalment ab pich. Eixa muralla natural s'anomena *the Palisades*, perque las estrias verticals de las rocas la fan semblar de lluny una colossal estacada. Entre mitj de eixas rocas se troba de quand en quand alguna cascata, y en un dels punts mes pintoreschs de la vora de dalt hi ha un hotel titolat *Mountain House* ahont van molts families á passar l'estiu.

Altres punt interessant, sobretot pera los espanyols, es la casa-torre anomenada *Sunnyside*, hont visqué y morí lo célebre escriptor Washington Irving, tant entusiasta per la nostra literatura.

En las voras del Hudson se troba també la Academia Militar de West Point, d'hont surten los cadets que passen al ecsércit y hont s'educá també lo General Grant. Los voltants de West Point forman un dels punts més hermosos del riu Hudson. Desde la fortaleza de Grosvenor, situada allí á la vora, se descubreix una vista magnífica. Lo puig anomenat *Cro'nest* es un dels mes alts é imponents, y ell inspirá al jove poeta Drake lo seu poema fantástich *The Culprit Fay*. Una mica mes amunt lo riu va materialment encaixonat entre altas montanyas y promontoris.

Las ciutats y pobles més notables y floreixents en las voras del Hudson, comensant per Albany y anant cap avall, son Hudson, Poughkeepsie, Newburgh, Peekskill, Sing Sing, Tarrytown, Yonkers, y per últim Nova York y Nova Jersey qu'están la una enfrente de l'altra.

Primera Visita.

Ens han feta los seglents periódichs: *El Fomento de la Construcción*, setmanari barceloní destinat á la defensa y foment de las arts é industrias relacionadas ab la construcció y decoració dels edífis; *El Clamor del Magisterio*, periódich de primera ensenyansa que veu la llum setmanalment á Barcelona; la *Revista de Estudios Psicológicos*, publicació barcelonina mensual dedicada al assumpto que indica lo títol; la *Revista Popular*, setmanari il·lustrat de Barcelona que tracta de assumptos religiosos; la revista il·lustrada que ab lo nom de *Cadiz* redacta y publica en aquella ciutat de Andalús la reputada escriptora Dª Patrocinio de Biedma; la *Revista Católica* que quinzenalment publica en Arequipa, República del Perú, uns religiosos, fills de Catalunya; la *Linterna de Gracia*, periódich que s'encén en aquell suburbi de Barcelona.

També habem rebut lo primer número del *Comic Advertiser*, bulleí humorístich é il·lustrat que en anglés publica á Bakersfield (California) lo nostre paysá En P. Galtés.

A tots els saludem y desitjem llarga vida.

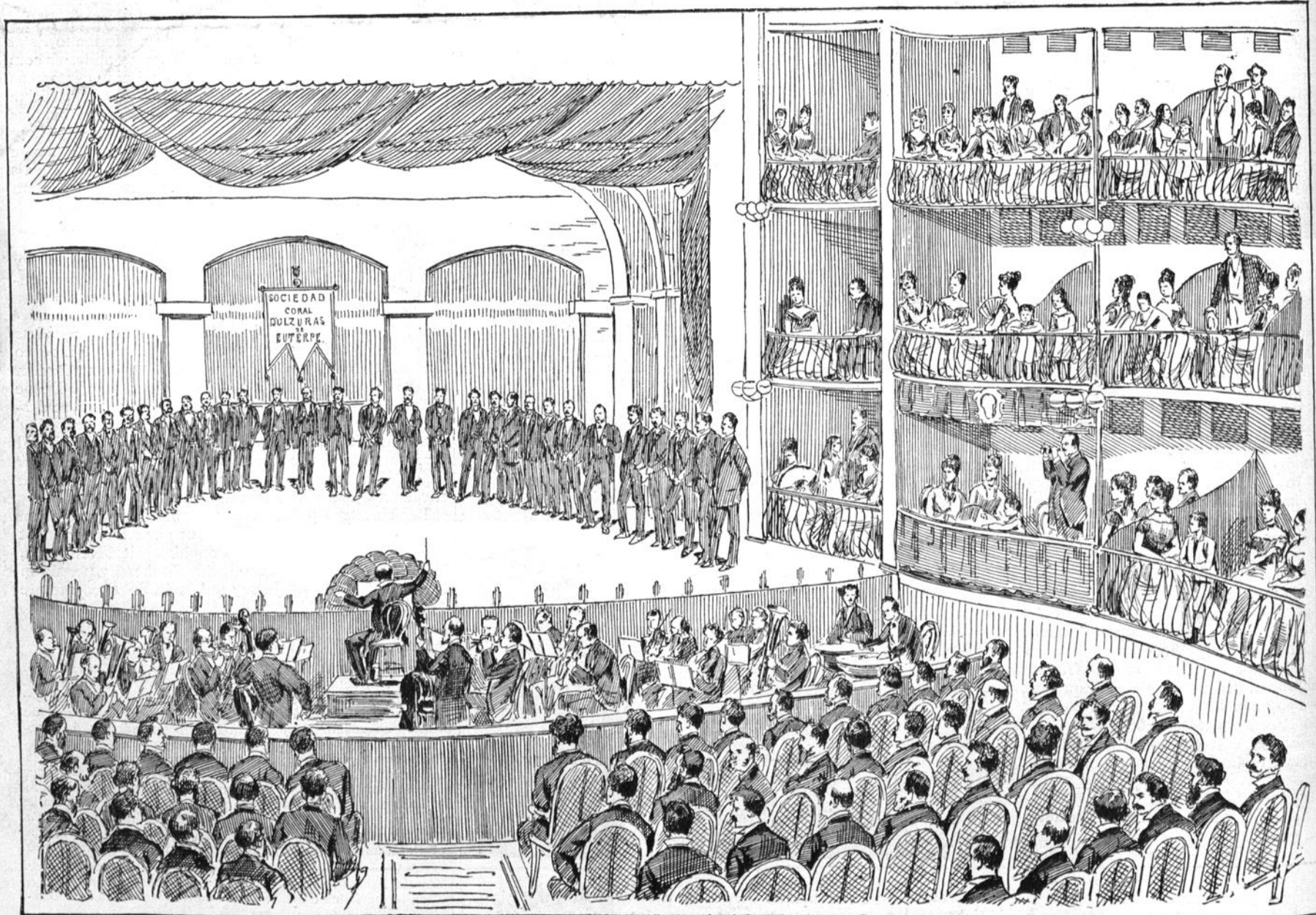
CUENTO ORIENTAL.

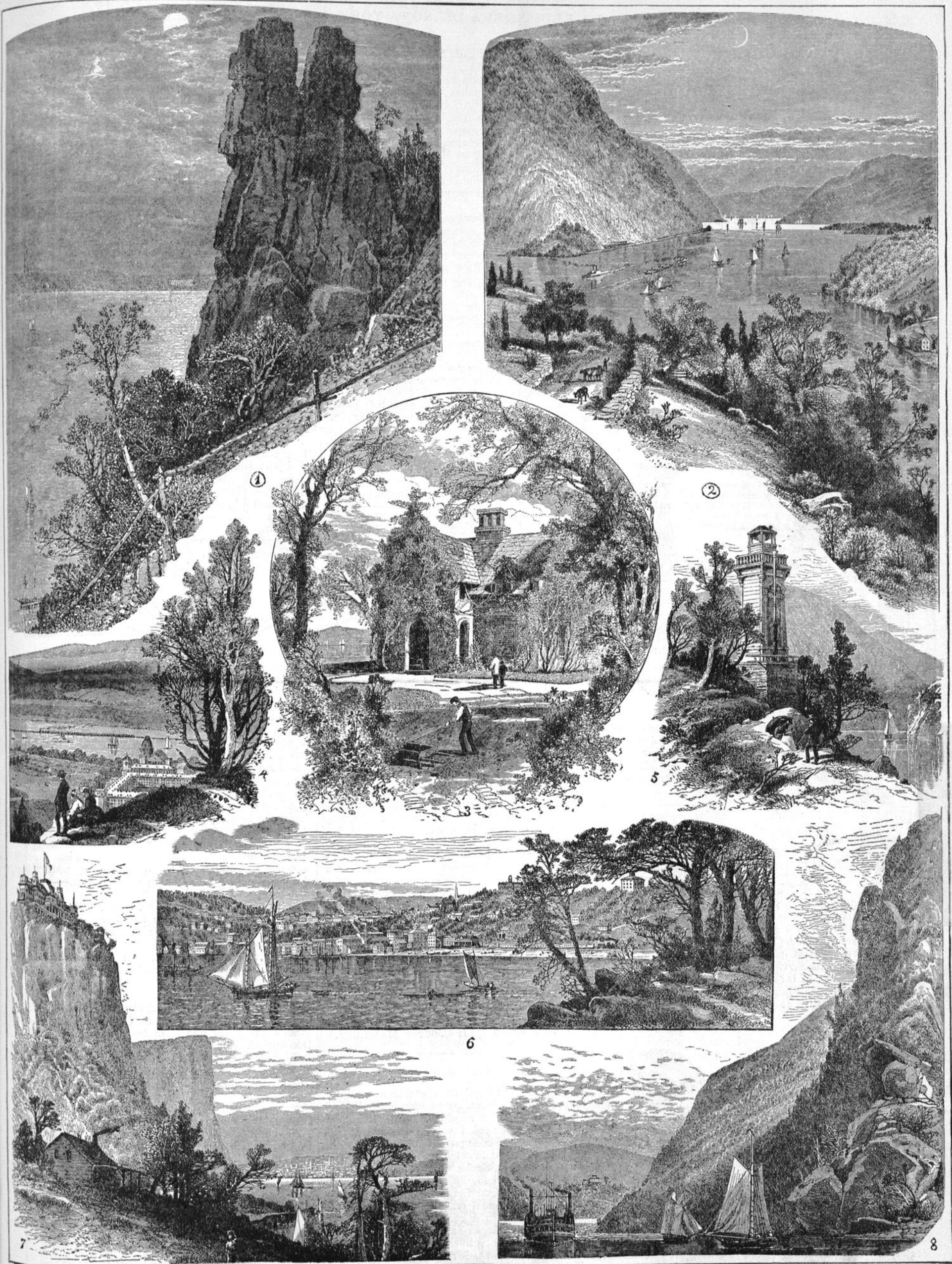
UN OS VA ANÀ À BUSCAR LLANA.....

Y VA TORNAR ESQUILAT.

HABANA.—Funció de la Societat Coral Catalana "Dulzuras de Euterpe" en lo Teatro Payret, la nit del 5 d'Agost.

VISTAS DEL RIU HUDSON.

1. Un dels pics de las *Palisades*. 2. Vista del riu desde lo Fort Montgomery. 3. *Sunnyside*, casa-torre del escriptor Washington Irving. 4. Academia Militar de West Point. 5. La farola de West Point. 6. Vista de Peekskill. 7. Las *Palisades* y l' hotel titolat *Mountain House*. 8. Promontori de *Cro' nest*.

La Sardana.

Oh! las costums catalanas
Que bonicas sempre...
F. SOLER.

Toca la gaita — al mitj de plassa
un pastor jove — del Ampurdà;
y quan ne senten — sa veu las noyas
totas alegres — corren allà.
— Qual mes be balla — de totas valtres,
diu, la sardana — ó l' contrapas?
— Jo! totas diuen: — jo! totas claman:
Y'ls diu lo jove: — no vos crech pas.
Un ram de rosas — á n' aquí guardo
per la que volti — lo ball millor:
la que be l' guanyí — será per ella;
la que l' obtinga — tindrà l' meu cor.
— Toca la gaita, — totas li diuen,
que l' ram de rosas — jo vull guanyar...
— Oh! no pot esser, — los diu lo jove;
no mes guanyarlo — una podrà.
— Las rosas deixa — lo pastó á terra,
y de la gaita — truny ja la veu.
Ja aquella colla — de minyonetas,
al mitj de plassa — voltant se veu.
— Salta, pubilla, — volta minyona,
diuen los joves, — que l' ram tindrás.
— Y ellas, cansadas, — de tant que ballan,
casi no poden — ja doná un pas.
De ballar paran — ja las minyonas,
y, ab veu joyosa, — diuenli així:
— ¿A quina noya — de las que ballan
lo ram de rosas — vols oferir?...
— Lo ram desfeune, — y de las rosas
cada minyona — una n' preneu;
y aixís contentas — y ben alegres
cada una ab una — estar podreu.
— ¿Mes, perquè á una, — lo ram no donas
y aixís compleixes — lo que has promés?
— Perque las noyas — mólt balladoras
son com las rosas — fora l's rosers.
Badan son calzer, — y uns quants jorns brillan:
vé que s' marceixen — al ram jolius,
y flor marcida — ja n' es flor morta,
y la flor morta — may mes reviu.
F. DE SALES CAMPILLÀ.

Barcelona, 25 Juny 1877.

Cosas de Madrid.

MADRID, 1 de Septiembre de 1877.

Sempre estimat amich, las cosas que passen en aquesta capital poden interessar tan poch á un catalá, que, francament, sols lo carinyo que t' tinch me fá pendrer la ploma pera dirigirte aquestas ratllas. Trobantme en Madrid, no tinch mes remey que parlar dels madrilenys.

Tu saps, perque tothom ho sap, que lo madrilenyo es enemich declarat del trevall. La classe mitjana, y la alta també, gosant de la fama universal de ser quasi tots sos individus mandras y dropes, encara que la generalitat d' ells diuen que trevallen molt; que s' desvetllen pera la salvació de la patria; que passen dia y nit arreglant la *Hisienda*, y en fi que no reposan de projectar, calcular... y conspirar (pera aixó sí que s' pintan sols), á fi de remediare tots los mals que ha sufert, sufreix y sufrirá la nostra malhaurada nació.

Pero la classe qu' en nostre terra se anomena trevalladora, aquí mica més ó menos segueix l' escemple de las classes superiors.

A Madrid hi ha balls campestres en los *Campos Eliseos*, *Jardines de Alhambra*, *Montaña del Príncipe Pio*, etc., pero axis com en Barcelona eixos balls se donan los diumenges exclusivament, aquí son los dissaptes desde las tres de la tarde fins á las deu de la nit. Ja veus qu' es una hora en que tot home y dona trevalladora deuria estar á la feyna: donchs aquí deixan la feyna, si es qu' en tenen, y acudeixen al ball en gran número. Y aixó que no l's hi faltan balls los diumenges, puig en eixos dias se repeteixen. Además los dimars y divendres hi ha correguda de novillos, y fá pór la gent menestrala que hi vá. La plassa sempre está plena de la classe *trevalladora* (?) ¿Qué fan eixos pera guanyarse la vida? ¿Es un misteri! Ells no viuen en la miseria, puig de bon segur tenen més pelas qu' alguns d' eixos marquesos y condes que viuen entrampats fins las orellas y que dehuen desde lo pá que menjan, los criats que l's serveixen y la roba que llueixen, fins los richs mobles en que s' recrean, las casas en que viuen y los cotxos en que s' passejan.

Aquestos grans senyors també trevallen; però trevallen pel estil d' un *pollo* madrilenyo que jo coneix, lo qual no té ofici conegut ni ganas de trobarlo, però que á pesar d' aixó se dona molt bona vida, va sempre vestit que sembla un ninot (vull dir un figurin) y se passa la vida en los cafés, en los teatros, en totas las diversions y fent l' amor á quantas noyas troba.

L' altre dia li vaig dir:

— Pero, home, explicat com t' ho fas. Tu te donas la vida d' un príncep, menjas á ca' n' Fornos, fumas habanos, tens cotxo y caballs, y no obstant, ni tens bens de fortuna, ni trevallas...

— ¿Com que no trevallo! respongué molt sério. ¿Te sembla poch trevall lo poder viure per medi de trampas y fer que duri? Donchs jo t' asseguro que m' costa un trevall de mil dimonis.

Y te rahó: aixís es com molts trevallen.

Mes tornant als menestrals et diré que no hi ha gent que s' diverteixi més qu' ells. A totas horas els veurás passejant; en tots los cafés ne trobarás, los teatros ne

están plens y per la nit á cada pas ensopegarás ab un coro d' ells ballant en las aceras al só d' una guitarra. Ab tota la serietat del mon se posan á ballar tant lo *jaleo*, como lo vals, com la dança americana. Ja t' pots figurar que tenen tanta gracia ballant eixa dança, que sols los fills de las nostras Antillas poden compendre, com si aquets últims se posessen á ballar lo *jaleo* y altres balls propis d' Andalucía.

Los que fan més trevall en Madrid son los gallegos, y aquets tenen una patxorra y una calma que pera anar d' un punt al altre sembla qu' una cama tinga que dir á l' altra: "¿Me dona permís pera passar devant de vosté?"

Passant á un altre assumpto, et demostraré que si eix pais en que tu vius es tant prodigiós en invencions y los yanquis sempre están millorant tot lo bó y dolent que tenen, los espanyols no ens quedem enderrera. L' altre dia al fer la visita á un íntim amich y paisá qu' estava malalt, lo vaig trová al llit llegint lo periódich.

— ¿Que no saps lo que passa? me digué, després que jo li havia pres lo pols y assegurat qu' estava molt millorat.

— No, noy, no tinch temps de llegir los diaris, li respongué; ¿qué hi ha?

— Una cosa que revela y ab eloquencia demostra los passos giganteschs ab que nosaltres adelantém en lo camí del progrés y la civilisació!

— ¿Y qu' es esta cosa? li vaig preguntar; ja saps que m' interesso molt per tot lo que puga donar gloria á la meua patria.

— Donchs has de saber que l' ajuntament de Brihuega ha acordat privar á la població del alumbrat públich pera suportar los gastos de... ¿á que no ho endevinas?

— ¿Pera edificar un col·legi?

— ¡Cá, home, cá! de col·legis ja n' sobran per tota Espanya.

— ¿Pera pagar los mestres d' escola?

— ¡No diguis disbarats! ¿No saps que d' aixó s' en cuida lo govern y els paga ab tota puntualitat?

— Donchs, será pera obrir una biblioteca.

— ¡Que atrassat vius! aixó de biblioteca es cosa del sigle passat, ó en tot cas de paissos atrassadíssims, com Fransa, Alemanyia, Inglaterra y los Estats Units.

— Donchs, noy, no comprenc lo que pot ser, sino que siga pera construir un hospital.

— ¡Vaya, vaya, desát! ¿no comprens que pera privar á una població del alumbrat es menester una rahó poderosa, pera un objecte imprescindible, y no pera ximpleries com un hospital? Veig que no acertarás.

¿Et donas?

— Si, fill, si.

— Donchs, es pera suportar los gastos de... ¿una correguda de toros?

— ¡No pot ser!

— Donchs, ¡mira!

Efectivament, ell me fá llegir lo párrafo del *Imparcial* que portava tan sorprenent noticia y encara me sembla mentida!

¡Oh, il·lustre ajuntament! hebeu conquistat una plana gloriosa en la historia de la civilisació moderna! ¡Quina llástima que tots los ajuntaments de Espanya no segueixin lo vostre noble y elevat escemple! Si axis fos, Espanya lluhiria, y lluhiria ab esplendor, y ab esplendor tan brillant que las demés nacions contemplarian enlluernadas l' aureola de gloria que rodejaria la nostra patria.

Mira, noy, en nom de la humanitat et prego que envies la teua LLUMANERA á Brihuega pera que los habitants no s' trenquin lo nas per los carrers de la població, y pera que los individus del ajuntament s' il·luminen, que ben bé ho necessitan.

Me cridan pera assistir á un torero á qui l' toro li ha ficat la banya en un forat, fentli l' forat al temps de ficarli la banya.

Fins al següent correu, si es que interinament no li passa pel cap al senyor ministre d' abolir eix departament de l' administració, que tot pot ser en los temps qu' atravessém.

LO DOCTOR MANXIULA.

Dia de Sant Domingo.

Velshi aquí una festa qu' ha anat á menos, y tan á menos que bé s' pot dir que passa desaperebuda.

No vol dir aixó que l's mingos (y no de billar, sino los homens que l' seu padrí tingué l' capritxo de posalshi Domingo y sos coneguts lo de menjarse el do pera anomenarlos), no la celebrin: se parla de tot lo restant de la població, de los que se tenen que veure respecte á nom ab lo dia quatre d' agost, y que de molt bona gana deixarian lo trevall, si tinguessin mitja excusa per ferho; y vamos si la majoria dels barcelonins, ó bona part d' ells may siga sinó, se declarés aquell dia com fa per Sant Joseph, Sant Antoni y d' altres, pacíficament en huelga.

Lo que tenen las cosas, estranyesas de la vida, toms que dona l' mon! La festa de Sant Domingo havia estat antes una senyora festa, mes ben dit un donya festassa de ringo y rango, de bona mena, de ilustre prosapia, de xarolat llustre y de totas las sevas campanillas.

Festa d' aquelles de plegar á la tarde; de estendre

una capa de sagí per demunt de las xocolateras; de desencalaixar los elásticos nous y l' armilla de lanquins; de clavar una respallada al gech negre, de passar lo mocador de pita per la *trona* que per l' any de la picó ja l' avi hi tenia domini y n' feya us; de sortir de brasset ab la dona, d' anar á passeig tota la familia en massa fins á entrada de fosch.

Se sopava en santa pau y despres de haverse clavat las indispensables monjetas y lo clássich bacallá; res d' anarsen al llit, ni d' assentarse al portal á pendrer la fresca; no senyors; per acabar dignament la diada era de rigor, era de moda tancar, vinga fer brasset un altre cop y ab lo mateix ceremonial de la tarde anarsen á la plassa de Santa Catarina.

No n' vulguin mes de bullici, d' animació y de gatzara en la plassa que s' acaba de citar. Natural: com que Barcelona en pes hi acudia!

Ningú deixava d' anarhi... ¿á qué? m' dirán, ¿qué hi feyan?...

No s' precipitin; vaig á contarshi.

Segur que vostés han estat alguna vegada en la plassa mercat de Santa Catarina. Aquella plassa tan gran, tan desfregada, mutilat esqueleto d' un convent que arquitectònicament considerat diu qu' honrava á Barcelona y que desaparegué, ja s' ho poden pensar, per l' any 35.

Haventhi estat, ja sabrán que després de las dos amples naus que té, se trova una grandiosa plassa quadrada, que se destina en la actualitat pera las vendas al per major, es á dir lo depósit general que diariament omplen los paguesos y vuydan las marmanys; també, en particular los diumenges y las festas de precepte, hi ha la *barra*, es á dir, los aucellistas s' hi possessionan y los aficionats los voltan disputant horas enteras sobre si l' merlot d' En Xarrapa canta més bé ó refila ab més de gracia que l' d' En Pauet.

Tornant á lo que deyam, en un recó de la expresada plassa, hi havia un pou d' aigua fresquíssima y de tants raras virtuts que feyan quedar blau al més incrédul. Curava las febres. Un estava groch, empassat, sense color als llavis, las aurellas afiladas de la punta com lo tall d' una navaja, los ulls fondos, lo nas verdós, las camas sense forsa, los brassos caiguts, y tot lo demés per l' istil; anava al pou, corvo, mitx geperut, arrossegant los peus; bebia del aigua, y ja estava feta la gracia. Si seguia ab constancia ananthi, á copia de dias, ó curat del tot, ó al cementíri: la cura era radical.

Pel dia de Sant Domingo tot lo pou, y l' seu voltant se guarnia esplendídamet ab cadenas y se il·luminava no á *giorno*, sino á *carreroni*, uns quants gotets de color, mitxa dotsena de grasolets, dugas ó tres bombas de paper blau, groch ó vermell, y un salamó gros fet ab cadenas ó betas.

Com hem dit, Barcelona en pés s' hi trasladata. Las mossas hi veyan al seu xicot, los guetos los seus coneguts, y las tias, las amigas, las consocias de novenaris y confrarias.

Se passava be l' vespre, y pochos quartets, aixó sí. Un de sencill per barba era suficient, una paperineta d' anís, y ja no s' treya lo dictat de pródich, ni que se l' miressin de regull al que cometia lo despilfarro de gastar una pessa de dos, clavante un bolado dels grossos.

De lo dit se despren que arran del pou hi havia la corresponent taula d' aigua y sucre, adminicul indispensable en Catalunya y del que avants, sens empatx s' hi acostava un Xifré, y avuy se n' dona vergonya d' aturarshi l' mes perdis.

Si las cosas havian anat bé tot l' any, es á dir si l' negoci marxava per la pinta; los vehins de la plassa feyan lo sacrifici de llogar un nyigo-nyigo, y la festa natural s' acabava en ballaruga. Una altre cosa que may falta entre nosaltres, en reunintse calsas y faldillas ja se sap com acabarà la funció, un ballet y apa, segueixi la broma.

Per supuesto que tant s' hi havia ball com no, á las deu tothom á retiro, contents, alegrets y ab la panxa plena d' aigua del pou de Santa Catarina.

Se n' podia dir una festa aigualida de la de Sant Domingo. Además de l' aigua dita, també ne davan las monjas de Montesion, pero se sap que no era tan miraculosa com l' altre, cá! ni de tros!

Además la fira que se posava en la plassa de Santa Ana, y que encara s' hi posa al present, era de cantis. Prou qu' ho canta un dels redolins de l' auca de las costums de Barcelona: "Sant Domingo, cantis."

Al veurer la manera particular com celebravan sant Domingo los barcelonins, vaig volguer enterarme de qué venia, y busca que buscarás relatiu á la vida del sant á qui se deu lo rosari, y no n' vaig poguer treurer l' aigua clara.

Avuy ó la gent ja no pateix de febres, ó l' aigua ha perdut la seva eficacia pera curarlas; lo cert es que descomptant la fira, no de cantis sino de fruyts y juguets com totas las altres; es una festa que ni quasi aquest nom mereix, porque ni menos se n' fa cas.

No obstant ara, d' alguns anys á n' aquesta part se dona "ball d' any" per aquesta diada y la cosa s' anima una miqueta mes. Pero ab tot y aixó la festa està per terra y no s' aixeca ni ab curriolas. *Sic transit gloria mundi!*

ROSSENDO ARUS Y ARDERIU.

Barcelona, 1877.

Consideracions Estéticas

Senyor Director de LA LLUMANERA.

Molt senyor meu: li envio la present perquè se serveixi insertar-la en LA LLUMANERA, que ab tan lluhiment y gloria de Catalunya vostè dirigeix.

Aquí toco una tecla que no es del meu piano, y, per lo tant, li demano indulgència; los meus estudis y ocupacions distan tant del art, com la roca del éter.

Pero es lo cas que en una reunió volgueren unas senyoretas que definís y classifiqués los atractius físichs del seu sexo. Abundavan en lo grupo eixos tipos lánguids plens de bellesa, descollant entre ellas una rossa encantadora.

Terminada la relació, me digué la rossa: — "Aixis mateix com ho ha dit, fassin un article per LA LLUMANERA;" de la qu' es entusiasta lectora.

Pero ¡ay! olvidava la rossa que jo no puch escriure en lo meu escriptori las ideas que la seva presencia me inspira; en lo meu escriptori no hi ha més que prosa; allà va la mostra, resumint en extracte en tres grupos la classificació dels atractius femenins.

GUAPA, HERMOSA, BELLA.

Guapa, es la ninfa de bonas formas, més ó menys correctas, y de maneres trivialis.

Hermosa, es la ninfa de formas correctas y modals distingits.

Bella, es la ninfa de cabellera sedosa, de contorns fins y poch pronunciats. La que atresora lo misticisme grech que los artistes procuran imprimir á la imatge de la Verge, la de cara espiritual, la de ulls lánguids, en que 's fotografian las operaciones del ánim y las impresions del cor. Sér ideal y vaporós, que lo seu pas no imprimeix senyal sobre l' arena, idealisme comunicatiu que inspira las concepcions més bellas, més puras y més ideals.

Si eixa bellesa está coronada per una cabellera rossa, si las impresions del ánim se manifestan per ulls blaus de color de cel, constitueix lo tipo espirital de la bellesa més seductora.

Y com sobre inclinacions cada fantasia se perd en lo intrincat laberinto de las diferentes impresions, mes ó menys subordinadas al temperament del observador, citarém, en apoyo del tipo que aquí 's presenta preferent, la opinió del sabi fisiólech Toussennell, qu' es lo qui ha filosofat ab més sabiduría sobre la fisiologia humana.

Diu lo citat autor:

"La rossa de cabellera sedosa, de formas lleugerament elipsoidals, es una verdadera pila voltaica."

No confundim eix tipo ab lo de un sermacilent, que tots los seus contorns presenten aristas, perquè, com diu molt bé lo mateix autor, "la electricitat s' escapa per los ánguls;" s' entén, donchs, que ha de presentar formas fines y lleugerament elipsoidals.

De manera que, armonisant la estètica ab la fisiologia filosófica de Toussennell, vindrém en conclusió que la ninfa bella es lo tipo més encantador.

Resumint: es la guapeta com lo clavell de macilents matissos y evaporada l' aroma, que naix y creix en un hort. Es material la hermosura, y es celestial la bellesa.

Queda complacuda la meua amiga, y de vosté afectísim amich y S. S. Q. B. S. M., FERNANDO.

Barcelona.

Las Festas de la Mercé.

En un elegant volum, imprés ab tot l'ucso, ha publicat l' Ajuntament de Barcelona lo programa de las Festas de la Mercé. Avans de ferne un extracte volém donar un aplauso á la Junta directiva per haber acordat celebrar ditas festas ab alguns actes de caritat, com son: dotar ab 500 pessetas á cada una de sis doncellas orfanetas y pobres que s' casin durant los mesos de Septiembre y Octubre; repartir almoynas als pobres vergonzants; distribuir nou mil lliuras de pa als necessitats; donar un dinar extraordinari als pobres de las Casas de Misericordia, d' Infants Orfans, de Correcció, de Caritat, de Maternitat y als presos; entregar mil pessetas al Monte pio de la Esperanza y al Barcelonés para redimir prendas de poch valor, etc. Ditzosos los pobres que de la caritat ne fan una práctica!

Lo programa de las festas principals es com segueix:

Dia 23. — Sortiran pels carrers los gegants, nanos, balls de bastons, Xiquets de Valls, etc. A la nit *passa-calle* de la Comissió de Festas y del Ajuntament ab farolas de retreta, coplas de bandurrias, xarangas, músicas, nanos, gegants, etc.

Dia 24. — *Alborada*, á las sis del matí, per las campanas, músicas y societats corals y gran cantata á las 8 en la Plassa de la Constitució. — A las 9 inauguració de la Exposició de Bellas Arts en lo edifici de San Sebastián. — A las 10 gran funció religiosa en la Mercé. — A las 3 inauguració de la Exposició d' Arts Suntuarias. — A la nit grans lluminarias en tota la ciutat y especialment en la Rambla. Llum eléctrica en la Plassa Real. Balls d' entoldat.

Dia 25. — Certámens literari y musical y colocació del retrato de Fontanella entre los de catalans il·lustres en la Sala de Cent. — Carreras de velocípedos, lluminarias, coplas, cabalgatas, balls d' entoldat.

Dia 26. — Gran festival en la Plassa de Toros per las societats corals. — Funció acrobática en la Plassa de la Universitat. — Castell de focs en la Plassa de Tetuan. — Ball de societats.

Dia 27. — Gegants, Xiquets de Valls, etc. — Sortija equestre. — Gran marxa de las Antorxas per las tropas ab músicas y bandes de cornetas, baixant desde lo castell de Monjuich.

Dia 28. — Gran concert en lo Parc, y funcions acrobáticas.

Dia 29. — Festas en la Barceloneta.

Dia 30. — Missa de campanya per la tropa. — Regatas marítimes y cucanya en lo port. — Funció acrobática en lo Born.

DIA 1er D' OCTUBRE. — Rifa de 50,000 pessetas. — A la nit gran festa marítima: lluminarias en tots los barcos, focs artificials, góndolas ab farolets, coplas de bandurrias, tot en lo port, donantse premis als barcos y llanxas més ben il·luminats.

Además hi haurá durant la octava moltíssimas diversions y festes; gran fira industrial en la Rambla en elegants pabellons; exposició de floricultura; exposició zoológica; inauguració del primer aquarium marítim d' Espanya; inauguració de la primera tramvia de vapor, etc., etc.

LA LLUMANERA ha fet construir un pabelló en la Avinguda del Parc para que puguin entrar á descansar los suscriptores del periódico y tots los periodistas de Barcelona y forasters. Los nostres corresponents tenen encàrrech d' enviar dibuixos y descripcions de las festas.

Novas de la terra.

Lo Emperador del Brazil y lo seu acompanyament arribaren á Barcelona lo diumenge 19 d' Agost de bon matí, y com habian de sortir para Madrid al dia següent, S. M. I. volgué aprofitar lo temps de la manera qu' ell sab ferho, y en un sol dia recorregué los carrers y punts mes interessants de la ciutat, parch y *ensanche*, visitant la Catedral, Santa Lluia, Santa Clara, San Jaume y Santa Maria, l'Audiencia y Casa de la Ciutat, l' Arxiu de la corona d' Aragó, las fábricas de Sert Germans y Solá y d' En Batlló, lo taller dels escultors Vallmitjana y lo Ateneo Barcelonés, quedant satisfet del progrés de Catalunya.

La companyia d' ópera contractada para lo Gran Teatro del Liceo se composa del següents artistes de *primo cartello*: tiples, las senyoras Pantaleoni y Bianchi Montaldo; tenors, Tamagno, Butterini y Rosetti; barítonos, Roudil y Ciappini, y baixos, Vidal y Rodas. Lo decorat interior del teatro s' ha renovat, habentse gastat en las obras \$30,000.

La Junta del Cementiri de Barcelona ha resolt aumentar los pisos y los carrers de nitxos. Aviat baurán de fer escalas para pujar als pisos de dalt. ¡Mare de Deu! Qu' es convencerán á Barcelona de que lo sistema de nitxos es contrari á la higiene de las ciutats y á tots los sentiments de estètica?

La Societat Económica Barcelonesa d' Amichs del País ha celebrat ultimament á Barcelona una sessió para distribuir los premis á la virtud, fundats per lo distingit compositor, En Ramon Vilanova. Lo destinat á la virtud filial s' adjudicá al jóve Charles Rivet, de 18 anys, qui ne fa quatre que manté á sa mare fent de caixa impressor, y lo de la virtud maternal s' entregá á Rosa Xicar que fa tres anys manté y educa á sos fills ab lo producte del seu treball. També s' entregá á las Germanetas dels Pobres la anualitat qu' els llegá lo mestre Vilanova. ¡Honor á la memoria de tan il·lustre compositor y filántrop!

Llumenetas.

Una familia que passa l' estiu á la torre vá á visitar un antich castell, mitj en runas, que hi ha á la montanya. Al entrar en una de las salas diu donya Engracia: — Verge Santíssima! Si deu haberhi bruixas en aquest castell? — Ay, mamá, no digui aixó, diu la Carolina, tota esporehida. — Bruixas no sé si n' hi ha, diu lo senyor Bernat, pero si sé que hi ha tres esqueletos amagats. — Las dos donas pegan un xisclet y mitj se desmayan. En Bernat riu que riu. — No tingueu por, donas, que no us farán res. — Pero hont son los tres esqueletos, diu donya Engracia. — Dins de nosaltres mateixos, contesta En Bernat, rient com un boig.

Dos damas de la cort de Carles V se disputavan sobre qual de las dos devia anar devant de l' altra, y al fi acudiren al monach para que ho decidís. Lo rey, á estil de Salomon, ho arreglá molt aviat. — "Que vaja primer la més vella." May més se promogué semblant disputa.

A un pagés de Llavaneras li robaren unas gallinas y ell ho digué al alcalde y al pare capellá. Aquest era un home molt sabi y va veure la ocasió de treure partit del robo en benefici de la Iglesia. En lo sermó digué: "Avuy tenim que fer una capta para renovar l' altar major, y para major gloria de Deu os encomano que aquell de vosaltres que haja robat las gallinas del senyor Pere no posi res en lo plat." Aquell dia tothom va donar alguna coseta.

Noticias teatrales.

— No es cert que la Patti estiga contractada para un teatro dels Estats Unis.

— En Barcelona han semi-divinisat á una dona que fa l' peix, que 's diu *Miss Lurline* y es procedent de Nova York. Aquí ningú en feya cas. A casa seva ningú pot ser profeta.

— Per ara no hi ha probabilitat de que tinguem ópera aquest hivern. En materia de bona música lo únich que podem esperar son los magnífichs concerts de la *Philharmonic Society*, de la qual acaba de ser nomenat director lo distingit mestre Theodore Thomas. Baix la seva acertada direcció y ab la entrada de alguns dels millors professors que tenia en sa excel·lenta orquesta, la *Philharmonic Society*, que ja contava ab moltíssims bons executants, podrá donarnos aquest any concerts sinfónicos de primer ordre.

— En la part dramática no fan los empresarios de Nova York molt bon negoci. Mr. Daly, que ho era del *Fifth Avenue Theatre*, lo més aristocràtic de Nova York, ha tingut que retirar-se á causa de sas moltas pèrduas.

— En lo *Union Square Theatre* se está fent una comedia titulada *Struck Oil*, que representa un alemany que 's fa rich descubrint una mina de petroli, distingintse en los papers principals Miss Maggie Moore y Mr. J. C. Williamson.

— En lo *Wallack's Theatre* s' inaugura lo dia 1er d' Octubre la estació d' hivern ab una nova comedia escrita per lo famós autor y actor Dion Boucicault, y titulada *Marriage* (casament), en la qual prenen part los principals actors de la excel·lenta companyia d' aquest teatro, que tant per los actors, com per la elecció de las pessas, per lo be que 's posan en la escena y per lo públich escullit que 'l frequenta, es lo qui fa cap entre los teatros de drama dels Estats Unis.

— En lo bufó y elegant *Eagle Theatre* segueixen Mr. and Mrs. Florence representant los principals papers del seu repertori. Han fet ultimament lo drama *The Ticket-of-leave Man* y ara repetiran la graciosa comedia *The Mighty Dollar* (lo tot-poderós diner), en la qual Mr. Florence representa lo paper d' un diputat americá ab tanta naturalitat y tanta gracia que fa esclafar de riure als expectadors.

— La companyia francesa d' ópera bufa de Mlle Aimée ha passat del *Booth's Theatre* hont treballava al bonich *Broadway Theatre*, y després d' haber fet *La Jolie Parfumeuse*, *La Fille de Mme Angot* y *La Boulangère a des Ecus*, posa en escena per primera vegada *La Marjolaine*. Com mes va mes admiradors té Mlle Aimée entre los yanquis, y quand els hi canta *La Paloma* en castellá, ab aquella gracia y picardia qu' ella ho sab fer, els fa moure en las lluentas com si els fessen pessigollas.

— Aquest mes comensa á funcionar en lo *Théâtre Français*, del carrer 23, la companyia dramática francesa qu' ens ha portat M. Durand, y entre la qual dihuem que hi ha molt bons artistes. Las comedias anunciadas para las primeras representacions son *Les Faux Bonshommes*, de Barrière; *Le Procès Veau-radicux*, de Hennequin; *Le Serment d' Horace*, Mlle de Belle Isle, de Dumas pare, etc. Es de desitjar que esta empresa tinga bon éssit, para que poguem gosar de la bona escola de declamació francesa, tan distinta y tan superior á la americana.

J. L. LEWIS,

134 Sexta Avinguda, prop del carrer 10.

BOTINAS

Al estil de Cuba.

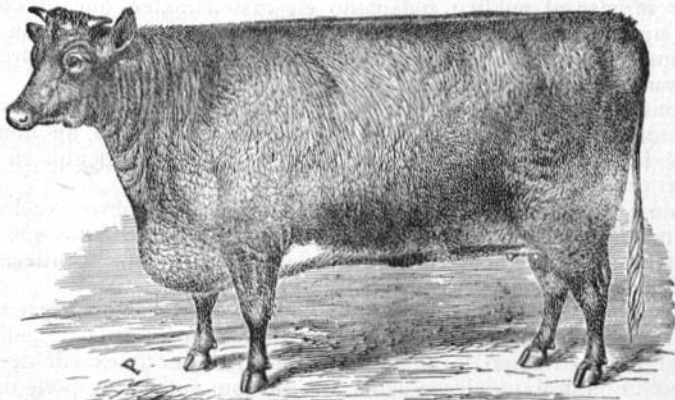
Altas d' empeyne, fetas á la mida. — Especialitat en formas espanyolas. — Calçat de tota mena y de la mellor qualitat. — Se posa tot cuydado en las ordres á la mida. — Ordres al engrós á preus de fábrica para lo mercat de Cuba. — Dirigir las cartas en castellá ó catalá á: Mr. J. L. LEWIS, 134 Sixth Avenue — NEW YORK.

"HOTEL ESPAÑOL."

Proprietaris: Cerbeño y Riesgo, (catalans.)

Nº 21 East 4th Street, prop de Broadway, Nova York.

Aquest Hotel ha sigut renovat y amoblado de nou, habent prés la casa del costat. Té comoditats para 100 passatgers y quartos grans para familias. — A la arribada dels vapors hi haurá en lo moll intérpretes de tota confiança enviats per la casa. — Lo menjar es á la espanyola.

Badella de rassa DURHAM o sia de "BANYA CURTA."

Lo gran interés que demostran los hisendats para millorar la casta del seu bestí, ens mou á il·lustrar un animal de la mellor rassa. Tindrém molt de gust en contestar á qualsevol qu' ens demani informes sobre eixos animals, y en lo cas de darnos alguna órdre, la ececucutarém ab promptitud y fidelitat.

La nostra llarga experiencia en aquest ram y las facilitats que tenim para escullir animal entre los de pura sanch y casta del remat de la nostra hisenda, ens autorisan á garantir que deixarem satisfetas á totas las persons que vullan comprar bestí.

A las que desitjen rebre catálogos els enviarem ab molt gust; pero com sempre hi ha variacions en la existencia de bestí, seria preferible qu' ens demanessen d' un cop los animals que vullan, posantnos únicament límit en lo preu. Aquest varia segons los animals, podentse vènder los óves desde \$125 fins á \$150; pero aconsellariem que para la exportació se prenguessen los que costan de \$200 á \$250, y encara fora molt mellor demanar los que costan aquí de \$250 á \$500 puig los gastos de transport y de manutenció durant la travessia sont los mateixos para los animals bons que para los dolents.

Los moltons, y tocinos de casta superior, costan de \$50 á \$100 cada un. Las ovellas valen un 10 por 100 ménos.

Preferim que los compradors ens envien las órdres per medi dels seus corresponents en Nova York; pero los qui no en tingan, poden escriurens directament, dirigint las cartas:

R. H. ALLEN & CO.

189 y 191 Water Street, Nova York.

MAIZENA DE DURYEA.**Feta del més escullit blat de moro y garantizada enterament pura.***Se fan ab ella menjars molt delicats, gustosos y nutritius.*

ES SUPERIOR A LA SEMOLA. AL MIDO DE BLAT DE MORO, AL ARROW ROOT Y AL SAGU.

LA MAIZENA DE DURYEA

ha sigut PREMIADA ab MEDALLAS en las EXPOSICIONS INTERNACIONALS de

Hamburg, Filadelfia, Colonia, Paris, Altona, Londres, Bruselas,
 Paysos Baixos, Havre, Nova Gales del Sud,

y además en la EXPOSICIONS

Annual de Londres, Institut Americá, Institut de Franklin, Institut de Penn,
 Institut de Baltimore, Institut de Sud Carolina,

OBTENINT EN TODAS ELLAS UN ECST MAY INTERROMPUT.

Además de las medallas ha rebut varios diplomas, expressant que han sigut concedits:

En Londres, 1862, per sa QUALITAT EXCESSIVAMENT EXCEL-LENTA.

En Paris, 1867, per la PERFECCIO EN LA PREPARACIO.

En Filadelfia, 1876, per sa PURESA NOTABLE O ABSOLUTA.

En lo Institut de Franklin, per ser LA MELLOR QUE ECSISTEIX EN LO MERCAT DE LAS PRODUCCIONS AMERICANAS,

Se pot obtenir en las principals ciutats dels Estats Units y de Europa, ó bé dirigintse al

Agent General, **WILLIAM DURYEA,**

29, 31 y 33 Park Place, New York.

[F.—Nº 38.]

S. W. LEWIS Y Ca.

NEGOCIANTS EN TOTA CLASSE DE PEIX Y VERDURAS.

PATATAS

especialment pera la Isla de Cuba.

Nos. 24 y 25 SOUTH STREET.—NOVA YORK.

(12 m. No. 37.)

CONFITERIA AL VAPOR.

En aquesta gran fàbrica, montada en gran escala y ab tots los últims adelants de la industria se fan tota classe de confits, grajeas en general, xocolates, bombons, bolas de goma, pastillas, pasta de alca, etc., etc., essent tots los productos de lo més pur y ben acabat.

Pera llista de preus y condicions, dirigirse al seu propietari,
JAUME BARRERA Y RIVERA,
 BALTIMORE, MARYLAND.

WM. WALL'S SONS,

FABRICANTS DE

CORDAS

de Manila, Sisal, Nova Zelandia y aquitrinadas.

NEGOCIANTS DE ESTOPA.

Se garantiza la pureza de tota mena de cordas.

113 WALL STREET, NOVA YORK.

(F. No. 28.)

BULKLEY, MOORE Y COMPANIA,

TABACO DE MASTAGAR

DE VIRGINIA,

de las millors qualitats y celebradas marcas.

FRONT STREET, NUM. 74, NOVA YORK.

12m.

P. VAN RIPER Y COMPANIA,

M A N T E G A .

"MANTEQUILLA,"

de totas calitats y empaquetada de totas menas pera la exportació.

FRONT STREET, NUM. 5, NOVA YORK.

12m.

C. F. EMERSON Y Cia.

EMPAQUETADORS DE

Pernils de las marcas "PIONEER," y

"TORERO," Carn de Porch, Cansalada, Carn
 de Bou, Llart, etc.

WATER STREET, No. 31, NOVA YORK.

GRAN CATALOGO ILUSTRADO

DE

INDUSTRIAS AMERICANAS.

La mala inteligencia de los publicaciones que los fabricantes norte-americanos hacen, con referencia á sus productos; la circunstancia de no estar los comerciantes del extranjero bien enterados de los precios y condiciones de estas fábricas; la diferencia de idiomas y muchas otras causas que seria largo enumerar, son el origen de constantes y desagradables reclamaciones entre los comitentes españoles y el Comisionista de los Estados Unidos.

Agréguese á esto la dificultad de conservar los catálogos por sus diferentes formas y tamaños, la facilidad con que se extravían, el hecho de que muchas veces un catálogo voluminoso solo contiene algunos pocos artículos para los mercados españoles, y se comprenderá la necesidad de un libro como el que tengo hoy la satisfaccion de ofrecer al público, redactado en castellano, en que el comerciante ó el industrial pueda hallar, como en un Diccionario, fácil y seguramente el artículo que desea, su precio, la direccion de la fábrica y todas las circunstancias que necesite para hacer su pedido, con pormenores que le den la seguridad de que aquel será despachado á su entera satisfaccion.

Tales son las consideraciones que han sugerido la idea de publicar el GRAN CATÁLOGO ILUSTRADO DE INDUSTRIAS AMERICANAS, á cuya publicacion ha prestado su apoyo un número considerable de los principales fabricantes, interesados en que sus productos sean mejor conocidos en España y sus provincias ultramarinas.

Consta la obra de 332 páginas de á folio, bellamente impresas sobre excelente papel, y con más de 1,500 grabados, perfectamente ejecutados, que dan cabal idea de los artículos que se quieren representar y que son el producto de un gran número de fábricas de primer orden. Contiene además el libro algunas muestras de papel de varias clases.

El principal esfuerzo de los editores ha sido explicar y dar todos los pormenores necesarios, para que la persona menos versada en cualquiera de los ramos representados, pueda sin peligro de equivocacion, dar una orden, sabiendo al mismo tiempo lo que le cuesta, el peso si este excede de 200 lbs. para un artículo dado, en fin, todo lo que es natural que desee saber una persona que se propone dar una orden que otra ha de despachar.

Tengo la confianza de que se ha llenado con esta publicacion una necesidad largo tiempo sentida por los comerciantes españoles é hispano-americanos en sus relaciones con los EE. UU., y el gran número de suscripciones ofrecidas aun antes de comenzar la recopilacion, son prueba de que será una obra inestimable en esos países, que sin duda pagará con creces en útiles servicios el costo de su adquisicion. Este es de \$10 en oro, precio muy reducido si se considera el número de grabados que contiene y la utilidad de la publicacion. El libro esta lujosamente encuadernado y puede servir á manera de album en todo salon de lectura.

Nueva York, 1877.

ARTURO CUYAS,

Agente General para España y sus provincias de Ultramar,

P. O. Box 1395,

New York, N. Y.

Solicito Sub-Agentes en todas las capitales de Provincia, á los que se hará el descuento de costumbre.

LLART.

LLART.

LLART.

OLI DE PORCH.

ARCHER Y CLOSE.

REFINADORS Y PROVEHIDORS

DE

LLART

Y

OLI DE PORCH.

NOVA YORK.

En aquesta gran Refineria montada en gran escala, segons los adelantos de la industria, se prepara llart pels parroquians catalans de las Antillas y altres punts de América.—bon color, bona olor y no esquitxa.—Se embota en tercerolas, Barrils, cunyets y llaunas, tot de patent. 12m.

DROGUERIA ESPANYOLA

DE

KANE Y BEHRENS.

(Successors de R. PALANCA.)

En aquest establiment se trova un complet assortiment, sempre fresch, de drogas, medicaments especifics, bendatges, instruments de cirurgia, aparatos y envases de vidre, cristall, llosa y porcelana, xeringas de totas classes, objectes de goma elástica, pinturas y vernissos; tot á preus sumament módichs.

KANE Y BEHRENS,

ADROGUES EN GRÓS,

P. O. Box 1214.

(D. Nº 34.)

Carrer de Pearl, No. 107.

NEW YORK.

CAMMEYER Y NASON,

Fabricants y negociants al engrós de

BOTAS Y SABATAS,

AL ESTIL DE CUBA.

Fém una especialitat de las botinas altas d' empeyne.

84 WARREN STREET, NOVA YORK.

GOULARD, ROUSE Y BOSTWICK,**INSPECTORS**

de PROVISIONS, de LLART y de SEU,

PESADORS DE LA CIUTAT Y BOTERS.

No. 36 Whitehall Street,

NOVA YORK.

BECHSTEIN Y CA.

PROVISIONS.

No. 100 Hudson Street, NOVA YORK.

Salan y empaquetan tota classe de *carn de porch*, sense ossos, pera los mercats de Cuba y la América del Sud.—Propietaris dels celebrats *Pernils dolos granulats* y de la cansalada "*Breakfast*."—Pera ser llegitims han de portar la nostra marca:

THE "B" BRAND

100 HUDSON STREET, NEW YORK.

SEARS & COLE, 51 MAIDEN LANE, NEW YORK.